

12 Mart 2022
Sivas

İŞ UYUŞMAZLIKLARINDA DAVA ŞARTI ARABULUCULUK

Genel Olarak

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nun 22/06/2012 tarihinde yayımlanarak¹ yürürlüğe girmesinin ardından geçen zaman içerisinde iş uyuşmazlıklarının sürekli artma eğilimi göstermesi ve mahkemelerdeki iş yükünün artık baş edilemez hale gelmesi ile birlikte çeşitli ülkelerdeki uygulamalar da örnek alınarak uyuşmazlıklara hem daha kısa sürede çözüm bulmak hem de mahkemelerin iş yükünü hafifletmek ve belki de bunlar kadar önemli olan daha az masraf ve emekle, gizlilik koruması altında tarafların karşılıklı anlaşmasına dayalı çözüm üretilmesi yönündeki amaç doğrultusunda öncelikle iş uyuşmazlıklarında dava şartı olarak arabuluculuğun devreye sokulması zarureti hasıl olmuştur. İşte bu geline nokta da 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nun yeniden düzenlenip yürürlüğe girmesi ile² birlikte Kanunun 3. maddesine dava şartı olarak arabuluculuk ayrıntılı şekilde işlenmiştir.

Anayasa Mahkemesinin, dava şartı olarak arabuluculuğa dair yasal düzenlemenin iptali isteğiyle ilgili olarak verdiği kararında³ belirttiği gibi düzenlemenin hak arama hürriyeti ve bu kapsamda mahkemeye erişim hakkına getirilen bir sınırlama niteliğinde olduğunu ancak arabuluculuğa başvuru zorunluluğunun, kişilerin hak aramalarını imkânsız hâle getiren veya aşırı derecede zorlaştıran etkisiz ve sonuçsuz bir sürece neden olmadıkça hak arama hürriyetinin özüne dokunduğunun söylenemeyeceğine hükmetmesi karşısında; Kanunun genel gerekçesinden de anlaşılacağı üzere dava şartı olarak öngörülen arabuluculuğun ekonomik, sosyal ve psikolojik faydalarının yanı sıra makul sürede adil yargılanma hakkını temin edeceği de düşünüldüğünde yeni düzenlemelerin yargılama subjelerinin yararına getirilmiş hükümler olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Kapsam

¹RG 22/6/2012 tarih, 28331 sayılı

²RG 25/10/2017 tarih, 30221 sayılı

³AYM 11.07.2018 gün, 2017/178 E, 2018/ 82 K. “Arabuluculuğa başvuru zorunluluğunun, kişilerin hak aramalarını imkânsız hâle getiren veya aşırı derecede zorlaştıran etkisiz ve sonuçsuz bir sürece neden olmadıkça hak arama hürriyetinin özüne dokunduğu söylenemez. Dava şartı olmanın bir sonucu olarak arabuluculuğa başvuru bir zorunluluk arz etmekte ise de bu zorunluluk yalnızca arabuluculuğa başvuru ile sınırlı olup arabuluculuk sürecinin işleyişi ve sonucu üzerinde taraf iradelerinin egemen olduğu açıktır. Taraflar istedikleri zaman süreci sonlandırabilecekleri gibi, süreç sonunda anlaşmaya varıp varmamak konusunda da tercih hakkına sahiptirler. Anlaşmaya varılamaması hâlinde ise uyuşmazlığın çözümü için yargı yoluna başvurulması mümkündür. Bu bakımdan Kanun’un arabuluculuk süreci ve sonucu yönünden taraf iradelerini esas aldığı görülmektedir.”

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 3/(1). maddesinde kapsam belirlenmiştir. Buna göre; Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.

Yirminci fıkradaki hüküm de dikkate alındığında maddede geçen kanundan maksat; 4857 sayılı İş Kanununa tabi çalışan işçiler, 5953 sayılı Basın İş Kanununa tabi gazeteciler, 854 sayılı Deniz İş Kanununa tabi gemi adamları ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi olarak çalışanları anlamak gerekir. 7036 sayılı Kanunun 3. madde gerekçesinde; 6098 sayılı Kanunda düzenlenen, genel hizmet sözleşmesi, pazarlamacılık sözleşmesi ve evde hizmet sözleşmesi kapsamında kalan işçi ve işveren arasındaki alacak ve tazminat talepleri için de arabulucuya başvuru zorunluluğunun bir dava şartı olarak kabul edildiği belirtilmiştir. Uçucu personel olarak adlandırılan hava taşıma işlerinde çalışanlardan yer hizmetleri dışında uçucu personel olarak adlandırılan pilot, hostes gibi çalışanların iş ilişkisinden kaynaklanan davalar genel mahkeme olarak asliye hukuk mahkemelerinde görülmekteydi. İş Mahkemeleri Kanunu bunları da kapsama aldığından, arabuluculuğa başvurulmuş olmasına ilişkin dava şartı bunlar hakkında da uygulanacaktır.⁴ Bu şekilde bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda dava açmadan önce arabulucuya başvuru dava şartı haline getirilmiştir. Diğer bir kanun olarak 6772 sayılı Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere İlave Tediye Yapılmasına dair Kanun'dan kaynaklanan alacak da madde kapsamına girecektir.

7036 sayılı İMK'nın 5. maddesinde iş mahkemelerinin görev alanına giren uyuşmazlıklar eski kanuna nazaran genişletilerek belirlenmiştir.

Bu düzenlemeler 5953 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesi ve 854 sayılı Kanunun 46 ncı maddesiyle de uyumludur. Böylece iş mahkemeleri, işçi ve işveren arasındaki tüm ihtilafları çözmekle görevlendirilerek tam bir ihtisas mahkemesi olarak kabul edilmektedir. Bu yaklaşımla, işçi ve işveren arasında iş ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda istikrarlı kararların verilmesi sağlanacak, uzmanlık sebebiyle kısa sürede daha güvenilir sonuçlar elde edilecek ve yargı yoluna başvuranların hakları daha iyi korunacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre diğer kanunlarla iş mahkemelerinin görevlendirildiği haller de madde kapsamına alınmaktadır. Örneğin 6356 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 6 ncı maddesi bu kapsamda sayılabilir.

Şimdi dava şartı arabuluculuk kapsamında bulunan iş uyuşmazlıklarının türlerine bakalım;

İşçi açısından

İş sözleşmesinin feshine bağlı haklar olarak; kıdem ve ihbar tazminatı, iş güvencesi kapsamı dışında kalan işçiler yönünden kötü niyet tazminatı, yıllık izin ücreti, geçersiz fesih

⁴Talat CANBOLAT, Saim OCAK vs. İş Hukukunda Arabuluculuk Uzmanlık Eğitimi Kaynak Kitabı, s.11

nedeniyle hükmedilen boşta geçen süre ücreti ve işe başlatmama tazminatı, belirli süreli sözleşmelerin feshinde bakiye süre ücreti ve cezai şart gibi alacaklar,

Feshe bağlı olmayan ücret ve eklerine ilişkin olarak; ödenmeyen ücret, fazla çalışma, ulusal bayram ve genel tatil, hafta tatili, fazla sürelerle çalışma, ikramiye, satış, performans ya da sefer primi, gece çalışması, ilave tediye ücretleri ile bireysel veya toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan gece zammı, yakacak yardımı, öğrenim yardımı, bayram yardımı, giyim yardımı gibi alacaklar ve mobbinge bağlı maddi-manevi tazminat talepleri ile açılacak davalar öncesi dava şartı arabuluculuğa başvuru zorunluluğu vardır.

İşveren yönünden

İş sözleşmesinin feshine bağlı olarak; ihbar tazminatı, asgari hizmet süresinin kararlaştırıldığı sözleşmelerde sözleşmenin bitiminden önce haksız şekilde feshedilmesi halinde ödenecek eğitim gideri veya tazminatı ile cezai şart alacakları,

Sözleşmenin feshine bağlı olmaksızın; avans ödemesinin iadesi, işyerinde bulunan mal yada malzemelere verilen zararların tahsili, rekabet yasağına aykırılıktan kaynaklanan tazminat ve eğitim giderlerinin tahsiline yönelik alacak talebi ile açılacak dava ve karşı davalarda arabulucuya başvurulması dava şartı olarak uygulanacaktır.

İşçi ve işverenin birbirlerine karşı haksız fiillerinden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat talepleri de yine dava şartı arabuluculuğa tabi uyumsuzluklar olarak belirtilmelidir.

İşçi ile işveren arasında imzalanan rekabet yasağı sözleşmesinin ihlali nedeniyle meydana gelen zararın tahsili veya cezai şart istekleri öncesinde de arabulucuya başvuru şartı yerine getirilmelidir.

Rekabet yasağına aykırılık nedeniyle açılacak davalarda görevli mahkemenin asliye ticaret mi iş mahkemesi mi olacağı noktasında öğreti ve yargı kararları arasında farklı görüşler bulunmaktadır.

7036 sayılı İMK'nın yürürlüğünden önce Yargıtay HGK⁵ 2013 yılında işçi ile işveren arasındaki rekabet yasağı sözleşmesine dayalı cezai şart davasında verdiği kararda, Hukuk Genel Kurulu'nun 21.09.2011 gün ve 2011/9-508 E., 2011/545 K. sayılı kararındaki görüşün aksine rekabet yasağına aykırılığın mutlak ticari dava olması nedeniyle ticaret mahkemesinin görevli olduğunu hüküm altına almış ve 7036 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra bahsi geçen genel kurul kararına atıfla Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'de⁶ aynı hususları irdeleyip yine rekabet

⁵HGK'nun 27.2.2013 gün ve 2012/9-854 E, 2013/292 K. "... mutlak ticari dava niteliğindeki eldeki davaya bakma görevi de ticaret mahkemesine ait olup; yerel mahkemenin, asliye ticaret mahkemesinin davaya bakmakla görevli olduğundan bahisle, verdiği görevsizlik kararı usul ve yasaya uygun olup direnme kararının onanması gerekir."

⁶Yargıtay 9.HD, 19.06.2019 gün, 2016/8763 E, 2019/13748 K. "... davacı, davalının iş sözleşmesi ile kararlaştırılan rekabet etmeme yasağına aykırı davranması nedeniyle cezai şart tazminatı talep etmiştir. Bu istemle ilgili, HGK'nun 27.2.2013 gün ve 2012/9-854 Esas 2013/292 Karar sayılı kararı gereğince, Ticaret

yasağına aykırılık nedeniyle cezai şart alacağının tahsili talepli davanın mutlak ticari dava olduğunu belirterek görevli mahkemenin ticaret mahkemesi olduğuna hükmetmiştir.

Bu tartışmalar ve yargı kararları ışığında; iş sözleşmesinin devamı süresince açılacak rekabet yasağı iddiasına dayalı zararın ödenmesi taleplerine yönelik davalarda, bu durumun işçinin sadakat borcuna aykırılık teşkil etmesi nedeniyle iş mahkemelerinde görülmesi gerektiği, sözleşmenin feshinden sonraki dönem yönünden rekabet yasağı nedeniyle uğranılan zararın tahsili veya cezai şart alacağı talebini içeren davaların ise 6102 sayılı TTK'nın 4/1-c ve 5/1. maddeleri gereğince mutlak ticari dava olması nedeniyle asliye ticaret mahkemelerinde görülmesi gerektiği kanaatimizi paylaşmak isteriz.

7036 sayılı Kanunun 3/(1) ve 4857 sayılı İş Kanununun 20. maddesi ile 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6. maddesinin son fıkrasındaki atıf gereğince işe iade davalarında da davadan önce arabulucuya başvuru dava şartı olarak düzenlenmiştir. 4857 sayılı Kanunun 20. maddesinde; iş sözleşmesi feshedilen işçinin, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorunda olduğu, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabileceği, tarafların anlaşması halinde uyuşmazlığın aynı sürede iş mahkemesi yerine özel hakeme de götürülebileceği, arabulucuya başvurmaksızın doğrudan dava açılması sebebiyle davanın usulden reddi hâlinde ret kararının taraflara re'sen tebliğ edileceği ve kesinleşen ret kararının da re'sen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya başvurulabileceği belirtilmiştir.

Bir alacağın önce icra takibine konulması ve akabinde itiraz üzerine itirazın iptali davasına konu olması o alacağın niteliğini değiştirmeyecektir. Yine menfi tespit davasında da işçi veya işveren aralarındaki sözleşme veya kanundan kaynaklanan bir borcun bulunmadığının tespitini talep ettiğinde aynı şekilde bir alacağın varlığı ya da yokluğu tartışılacaktır ki davaların temeli işçi ve işveren arasındaki tazminat ya da alacağa dayanacak demektir. Hem itirazın iptali hem de menfi tespit talepli davalar 7036 sayılı Kanunun 3/1. maddesi kapsamında dava şartı arabuluculuğa tabi olacaktır.

İş kazası ve meslek hastalığından kaynaklananlar haricindeki işçi-işveren arasındaki maddi-manevi tazminat talepleri (örneğin; mobbing, hakaret, kötü muamele veya haksız fesih nedenine dayalı maddi-manevi tazminat veya işçinin işverenin malzeme veya taşıtlarına verdiği zararlar nedeniyle istenecek maddi tazminat gibi.) yine dava şartı arabuluculuğa tabidir.

Çalışma devam ederken işçinin bireysel veya toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan alacaklarını talep etmesi halinde de dava şartı arabuluculuk prosedürü işletilecektir. İşçi bu davayı açtıktan sonra sözleşmesi işveren tarafından feshedildiğinde ise feshe bağlı alacakları

Mahkemeleri görevli olduğundan, mutlak şekilde ticaret mahkemelerinin görevine giren davada görevsizlik kararı verilmesi gerekirken işin esasına girilerek hüküm kurulması hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.”

için yine dava açmadan önce arabulucuya başvurması gerekecektir. “İşçinin çalıştığı sırada ödenmeyen işçilik alacakları için arabulucuya başvurusunun ardından iş sözleşmesinin işverence feshinde dahi feshe bağlı alacaklar doğrudan davaya konu edilemez ve ilk önce zorunlu arabuluculuk yolu denenmelidir. İşçi ve işverenin daha önce feshe bağlı haklar dışında kalan işçilik alacakları noktasında arabuluculuk aşamasında anlaşılamamış olmaları feshe bağlı talepler için arabuluculuk aşamasının gereksiz olduğu sonucuna götürmez”⁷

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu gereğince sendikal tazminat talepleri ile yine sendikal nedenle iş sözleşmesinin feshi halinde işe iade talebiyle açılacak davalarda da dava öncesi arabulucuya başvurulması gerekecektir.

Açılan asıl davaya karşı davalı tarafça cevapla birlikte karşı dava da açılması halinde karşı davada talep edilen alacak yönünden de arabulucuya başvuru dava şartıdır. Ancak davacı işçinin açtığı alacak davasında feshe bağlı haklar olan kıdem ve ihbar tazminatı talepleri yönünden arabulucuya gidilmiş ve bu talepler görüşülürken işverence sözleşmenin haksız bir şekilde işçi tarafından feshedildiği savunularak arabuluculuk müzakeresi yapılmış ise artık işverenin ihbar tazminatı talepli karşı davası yönünden ayrıca arabulucuya gitme zorunluluğundan bahsedilemeyecektir. Yani arabuluculuk müzakereleri sırasında görüşülen ve anlaşma sağlanamayan hususlar yönünden artık arabuluculuk şartının yerine getirildiği kabul edilecektir. “Karşı dava açılmış davaya eklenilen özel bir prosedür olup, HMK’nın 133 üncü maddesi gereğince esasa cevap süresi içinde dilekçe ile açılabilir. Karşı dava iki haftalık cevap süresi içinde açılabilir olduğundan, karşı dava için zorunlu arabuluculuk şartının aranması sözü edilen sürenin kaçırılması ihtimalini gündeme getirebilecektir. Bu nedenle karşı dava için zorunlu arabuluculuk sürecinin ikmali bakımından arabulucuya başvuru ile iki haftalık sürenin de işlemeyeceği ve son tutanak tarihinden sonra işlemeye devam edeceği düşünülebilir.”⁸

Gerçekten de, 6100 sayılı HMK’nın 133. maddesi gereğince; karşı dava, cevap dilekçesiyle veya esasa cevap süresi içinde ayrı bir dilekçe verilmek suretiyle açılacaktır ki bu süre aynı Kanunun 127. maddesi gereğince iki haftadır. Fiiliyatta davalıdan bu kadar kısa bir sürede hem arabulucuya başvurması hem de bu başvuru sonrası düzenlenecek anlaşmazlık tutanağını sunmak suretiyle karşı dava açmasını beklemek sürenin kaçırılmasına dolayısıyla mağduriyete ve karşı davanın hiç açılmaması gibi bir duruma neden olabilecektir. Biz de Sayın Çil’in çözüm önerinsine katılıyoruz ve karşı dava için arabulucuya başvurulduğu tarih ile son tutanağın düzenlendiği tarih aralığında sürenin işletilmemesi yolu ile bu sorunun çözüme kavuşturulabileceğini düşünüyoruz.

Arabulucuya başvurulduğunda, işveren tüzel kişi ise ünvanı gerçek kişi ise ad, soyad ve T.C. kimlik numarasının açık şekilde belirtilmesi ve arabulucunun doğru tarafı sürece davet etmesi sağlanmalıdır. Görüşmeler sırasında karşı tarafın yanlış ya da eksik gösterildiği anlaşıldığında yapılacak araştırma sonucuna göre tespit edilecek doğru taraf davet edilerek arabuluculuk müzakeresine devam edilecektir.

⁷Şahin ÇİL, İş Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk ve 7036 sayılı İ.M.K. Uygulaması, Tazminat ve Alacaklarda Hesaplamalar, İş Güvencesi, Mayıs 2018, , s.21

⁸Şahin ÇİL, a.g.e, s.22

İstisnalar

7036 sayılı Kanunun 3/(3). maddesi “İş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat ile bunlarla ilgili tespit, itiraz ve rücu davaları hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.” hükmünü içermektedir. Maddenin birinci fıkrasında işçi işveren tazminat ve alacaklarının dava şartı arabuluculuğa tabi olduğu belirtilmiş olmakla iş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat talepleri ile tespit, itiraz ve rücu davalarında dava şartı arabuluculuk uygulanmayacak yani ilgilisi doğrudan mahkemeye dava açabilecektir. Ancak bu taleplerle ilgili ihtiyari arabulucuya başvurmaya engel bir durum yoktur. Bu hükmün sonucu olarak SGK tarafından ilgisine ödenen tazminatların işveren veya 3. kişilerden rücu tahsiline ilişkin talepler ile işveren tarafından ödenen tazminatın kusurlu işçiden tahsiline yönelik davada da arabulucuya başvuru şartı aranmayacaktır.

Sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davalar (örneğin; hizmet tespiti, borçlanma ya da emeklilik talebine ilişkin sosyal güvenlik kurumunca verilen red kararlarına karşı açılan davalar, sosyal güvenlik kurumunca yapılan yanlış ödemelerin tahsili yada rücuuna ilişkin talepler, fiili hizmet süresi zammının hizmet süresine eklenmesine ilişkin davalar gibi.) ile işçilere verilen disiplin cezalarının iptaline yönelik davalarda arabulucuya başvuru şartı bulunmamaktadır. Disiplin cezaları, tek taraflı olarak işveren ve yönetim tarafından verilen kararlara dayandığından ve karşılıklı olarak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir durumdan da söz edilemeyeceğinden, işçiden bu uyuşmazlığı bir de arabulucuya götürmesini beklemek davanın uzamasından başka bir işe yaramayacaktır.

SGK’nın rücu tahsil talebini içeren itirazın iptali davasında BAM tarafından verilen kararda;⁹ 5510 sayılı Kanundan kaynaklanan uyuşmazlıkta dava şartı arabuluculuk söz konusu olmadığı halde davanın usûlden reddinin hatalı olduğu belirlenerek yerel mahkeme kararı kaldırılıp dosya iade olunmuştur.

Yine asıl ve alt işveren ilişkisinin bulunduğu çalışmalarda asıl işverene karşı açılan dava sonucu asıl işveren tarafından işçilere ödenen miktarların alt işverenden tahsiline ilişkin rücu davaları da arabulucuya başvurmadan açılacak dava türlerindendir.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunundan kaynaklanan davaların da (örneğin; toplu iş sözleşmesinin yorumu, yetki itirazı ve tespiti, TİS gereğince verilen disiplin

⁹Gaziantep BAM 10. Hukuk Dairesi, 06.03.2020 gün, 2020/109 E, 2020/208 K. “5510 sayılı Kanunda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edildiğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu halde, dava şartı arabuluculuk kapsamında kalmadığı belirgin olan somut uyuşmazlıkta; işin esasının araştırılması ve sonucuna göre bir hüküm kurulması gerekirken, mahkemece bu yön gözetilmeksizin, dava şartı yokluğundan yazılı şekilde karar verilmiş olması usûl ve esas yönlerden hukuka aykırıdır.”

cezalarının iptali, genel kurul karar iptali gibi.) arabulucuya başvurma şartı aranmaksızın doğrudan dava açılabileceğini belirtmek gerekir.

“7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 10. maddesi ile 1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbaat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 30. maddesine eklenen fıkra göre, “MİT’in tarafı olduğu hukuk uyuşmazlıklarında, dava şartı olarak öngörülen arabuluculuk dahil, arabuluculuk usulü uygulanmaz.” Böylelikle özel bur hüküm getirilerek söz konusu uyuşmazlıkların arabulucu nezdinde çözümlenmesi engellenmiştir.”¹⁰

Arabuluculuğun Sona Ermesi ve Son Tutanağının düzenlenmesi

HUAK 18/A maddesi 10. fıkra, İMK 3/11. maddesi ile Yönetmeliğin 20. maddesi; arabuluculuğun hangi hallerde sona ereceğini ve son tutanakta nelerin bulunması gerektiğini belirlemiştir.

Arabulucu, taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması yahut yapılan görüşmeler sonucunda anlaşmaya varılması veya varılamaması hâllerinde arabuluculuk faaliyetini sona erdirir ve son tutanağı düzenleyerek durumu derhâl arabuluculuk bürosuna bildirir. (İMK.3/11)

Yönetmeliğin 20/2. maddesinde ise; arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaştıkları, anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığının son tutanak ile belgelendirileceği belirtilip, arabulucu tarafından düzenlenecek bu tutanağın; arabulucu, taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatlarınca imzalanacağı, tutanağın; taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatlarınca imzalanmaması halinde sebebi belirtilmek sureti ile sadece arabulucu tarafından imzalanacağı öngörülmüştür.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen son tutanağa, faaliyetin sonuçlanması dışında hangi hususların yazılacağına taraflar karar verir. Arabulucu, bu tutanak ve sonuçları konusunda taraflara gerekli açıklamaları yapar.(md.20/3)

Arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi hâlinde, arabulucu, bu faaliyete ilişkin kendisine yapılan bildirim, tevdi edilen ve elinde bulunan belgeleri, ikinci fıkra göre düzenlenen tutanağı beş yıl süre ile saklamak zorundadır. Arabulucu, arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlediği son tutanağın birer örneğini taraflara verir. Tutanağın bir örneğini de arabuluculuk faaliyetinin sona ermesinden itibaren bir ay içinde Arabulucu Bilgi Sistemi üzerinden Genel Müdürlüğe gönderir.(md.20/4)

¹⁰Ömer EKMEKÇİ/Muhammet ÖZEKES/Murat ATALI/ Vural SEVEN, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk, s. 220

Arabulucu, arabuluculuk sürecinde hukuki ve fiili sebeplerle görevini yapamayacak hâle gelirse, tarafların üzerinde anlaştığı yeni bir arabulucu ile süreç kaldığı yerden devam ettirilebilir. Önceki yapılan işlemler geçerliliğini korur.(md.20/5)

Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandıracaktır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilecektir.(İMK. 3/10)

Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca bu taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmez. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır. (İMK. 3/12)

İşe iade talebiyle arabuluculuğa başvuru yapıp görüşmeler sonunda anlaşma sağlanamamışsa son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki haftalık süre içerisinde dava açılması gerekmektedir. Burada arabulucuya başvuru için getirilen fesih bildiriminin tebliğinden itibaren 1 aylık süre henüz başlamışken yapılan başvuruda kalan sürenin iki haftadan fazla olması halinde (örneğin; fesih bildirimini 01.01.2019 tarihinde yapıldığında, arabulucuya beş gün sonra 06.01.2019 tarihinde başvurulması halinde kalan 25 günlük sürenin son tutanağın düzenlenmesinden itibaren dava açmak için öngörülen iki haftalık süreye eklenip eklenmeyeceği veya uzun olan 25 günlük sürenin geçerli olup olmayacağı hususu) başvuru için kalan sürenin son tutanağın düzenlenmesinden sonraki iki haftalık süreye eklenmesi veya daha uzun olan sürenin geçerli olacağı gibi bir durumdan söz edemeyiz. Belirlenen süreler başvuru ya da dava açmak için öngörülmüş sürelerdir ve birbirine eklenecek süreler değildir.

4857 sayılı İş Kanununun 21. maddesine eklenen ek fıkra ile; arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların, işçinin işe başlatılması konusunda anlaşmaları hâlinde, zaman bakımından uygulama başlıklı bölümde de bahsedildiği gibi; işe başlatma tarihini, üçüncü fıkrada düzenlenen ücret ve diğer hakların parasal miktarını ve işçinin işe başlatılmaması durumunda ikinci fıkrada düzenlenen tazminatın parasal miktarını belirlemeleri zorunludur. Aksi takdirde anlaşma sağlanamamış sayılır ve son tutanak buna göre düzenlenir. İşçinin kararlaştırılan tarihte işe başlamaması hâlinde fesih geçerli hâle gelir ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur. (Ek fıkra: 12/10/2017-7036/12 md.)

Arabuluculuk son tutanağında; arabuluculuk sürecinin başlama tarihi, sona erme tarihi, son tutanağın düzenlenme tarihi, ayrıntılı ve tereddüde yer vermeyecek şekilde hangi konuların (bireysel veya toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan işçilik tazminat ve alacaklarının tek tek sayılması, işe iade talepli ise bunun belirtilmesi) müzakere edildiği ve hangileri üzerinde anlaşma sağlandığı veya sağlanamadığı, anlaşma sağlanmışsa hangi miktar üzerinden

sağlandığı, ödenecek tutarların net mi, brüt mü olduğu,¹¹ ödeme zamanı, vergi ya da kesintilerden kimin sorumlu olacağı, faiz talep edilip edilmediği ile ediliyorsa faiz türü ve başlangıcı, arabuluculuk ücretinin hangi taraf ya da taraflarca karşılanacağı, işe iade talepli başvuruda anlaşma sağlanması halinde; işe başlatma tarihini, ücret ve diğer hakların parasal miktarını, işçinin işe başlatılmaması durumunda ödenecek tazminatın parasal miktarının gösterilmesi önem arz etmektedir.

Arabulucu son tutanağı düzenlerken HUAK 18/3. maddedeki icra edilebilirlik şerhi için gerekli olan; anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususlarına da dikkat etmelidir.

Aynı kanunun 18/4. fıkrasında; taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesinin, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacağı ve 5. fıkra gereğince de arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmayacağı hükme bağlanmıştır. Bu düzenlemeye uygun şekilde davranılıp tarafların hak kayıplarına ve arabulucunun hukuki sorumluluğuna neden olmamak müzakerelere kimlerin katıldığı ayrı ayrı yazılıp tutanağın altına katılanların tamamı için isim ve imza yerinin açılması, son tutanağa dolayısıyla anlaşma belgesine, görüşülen, anlaşılan ve anlaşılamayan tüm hususların ayrıntılı, açık ve net şekilde geçirilmesinde titiz davranılmalıdır. Aksi halde arabulucunun hukuki ve cezai sorumluluğuna gidilebileceğinin bilinmesi gerekir.

Arabuluculuk Ücreti ve Giderler

7036 sayılı İMK'nın 3/12 ve devam eden fıkraları ile HUAK yönetmeliği 26. maddede arabuluculuk ücretinin ne şekilde ödeneceği ile giderlerle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda tamamen veya kısmen anlaşmaları hâlinde, arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin İkinci Kısımına göre aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde karşılanır. Bu durumda ücret, Tarifenin Birinci Kısımında belirlenen iki saatlik ücret tutarından az olamaz. İşe iade talebiyle yapılan görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, arabulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde işçiye işe başlatılmaması hâlinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı, Tarifenin İkinci Kısım uyarınca üzerinde anlaşılan miktar olarak kabul edilir.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde iki saatlik ücret tutarı Tarifenin Birinci Kısımına göre Bakanlık bütçesinden ödenir. İki saatten fazla süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde ise iki saati aşan kısma ilişkin ücret aksi

¹¹Ankara BAM 8. Hukuk Dairesi, 13.12.2019 gün, 2019/2686 E, 2019/3067 K. “Uyuşmazlık; arabuluculuk tutanağında anlaşıldığı belirtilen miktardan ödeme sırasında gelir vergisi ve damga vergisi kesintisi yapıp yapılamayacağı, bu kapsamda davacının bakiye alacak talep edip edemeyeceği noktasında toplanmaktadır. Tarafların 12/07/2018 tarihli arabuluculuk son tutanağında, davacının kısa çalışma prim ve fazla mesai alacağı olarak arabuluculuk başvuru tarihinden geriye dönük 5 yıllık alacak için 29.000 TL üzerinden anlaşmaya vardıkları ancak miktarın net mi brüt mü olduğunun belirtilmediği, açıkça net olduğu belirtilmediğinden kararlaştırılan miktarın brüt olarak değerlendirilmesi gerektiği ve kesintilerin infaz sırasında dikkate alınacağı”

kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde, Tarifenin Birinci Kısımına göre karşılanır. Bakanlık bütçesinden ödenen ve taraflarca karşılanan arabuluculuk creti, yargılama giderlerinden sayılır.¹² BAM kararında da belirtildiği gibi bu durumda arabuluculuk ücretine mahkemece hkmedilmemişse istinaf aşamasında talep bulunmasa bile kamu düzeni gereği arabuluculuk ücretine hükmedilmemesi nedeniyle ilk derece kararı kaldırılacak ve başka bir kaldırma nedeni de varsa iade olunacak, başkaca bir eksiklik yoksa istinaf dairesince yerel mahkeme kararı kaldırılarak yeniden arabuluculuk ücretini de kapsayacak şekilde hüküm kurulacaktır. Dava açılması hâlinde mahkeme tarafından dava öncesi ödenen arabuluculuk ücretlerine ilişkin makbuz dosyaya eklenir. Yargılama giderleri olarak hükmedilen tutar 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir.

Tarafların arabuluculuk sürecinde ileri sürülen taleplerden bir kısmı üzerinde anlaşmaya varmaları hâlinde, üzerinde anlaşma sağlanan ve sağlanamayan hususlar son tutanakta açıkça belirtilir ve ücret taraflardan aksi kararlaştırılmadıkça eşitçe alınır. (HUAK yönetmeliği 25/7)

Tarafların Anlaşması ve İcra Edilebilirlik şerhi

7036 sayılı İMK'nın 24. maddesi ile HUAK'ın 18. maddesinde yapılan değişiklik de dikkate alınıp genel düzenlemenin yansması olarak Yönetmeliğin 21. maddesinde tarafların anlaşması ve icra edilebilirlik şerhi ile ilgili ayrıntılar belirlenmiştir. Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir, anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde, bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır.

Taraflar, arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır.

Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, çekişmesiz yargıya ilişkin yetki hükümleri yanında arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir.

Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın grldği mahkemeden talep edilebilir.

İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden yapılır. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin

¹²Ankara BAM 8. Hukuk Dairesi, 30.01.2020 gün, 2020/230 E, 2020/402 K. "7036 sayılı Yasa ile getirilen dava şartı arabuluculuk müessesesi gereği aynı Yasanın 3/14, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu 18/13 ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği 26/2. maddeleri, 6100 sayılı HMK 297/1-, 326. maddeleri uyarınca, arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaşmamaları halinde iki saatlik ücret tutarı tarifenin birinci kısmına göre ileride haksız çıkan taraftan tahsil olunmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. Bakanlık bütçesinden ödenen arabuluculuk creti, yargılama giderlerinden sayılır. Bu nedenle dava şartı arabuluculuk ücretinin devlet tarafından ödenen kısmının davada haksız çıkan taraftan resen alınmasına karar verilmesi gerekirken bu konuda karar verilmemesi hatalıdır."

uyuşmazlıklarda inceleme duruşmalı olarak yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cibrî icraya elverişli olup olmadığı hususları ile sınırlıdır.¹³

7036 sayılı İMK'nın 24. madde gerekçesinde şu tespitlere yer verilmiştir; 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme ile, dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulması halinde anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerhin asıl uyuşmazlık hakkındaki görev ve yetki kurallarına göre belirlenecek olan mahkemeden talep edilebileceğine ilişkin hüküm değiştirilerek bu şerhin arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden¹⁴ istenebileceği hükmüne bağlanmaktadır. Son tutanaktan arabuluculuk görüşmelerinin farklı yerlerde yapıldığının anlaşıldığı durumlarda görev yapılan bütün yerlerdeki sulh hukuk mahkemelerinin yetkili olduğunda kuşku bulunmamaktadır. Böylece asıl uyuşmazlığın niteliği sebebiyle şerh verecek mahkeme konusunda doğabilecek görev ve yetki uyuşmazlıkları önlenmiş olacaktır. 6325 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile, bir çekişmesiz yargı işi niteliğinde olan icra edilebilirlik şerhinin verilmesine ilişkin incelemenin, aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıkların incelenmesi hariç, dosya üzerinden yapılması kural haline getirilmektedir. Bu düzenleme yapılırken incelemenin kapsamının, anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cibrî icraya elverişli olup olmadığı hususlarıyla sınırlı olduğuna¹⁵ ilişkin hüküm esas alınmakta ve bu kapsamda incelemenin dosya üzerinden yapılması gerekli ve yeterli görülmektedir.

Böylece, dava şartı arabuluculukta anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi talebinin arabulucunun görev yaptığı sulh hukuk mahkemesinden isteneceği, talep dilekçesinin HMK'nın 27. maddesi kapsamında hukuki dinlenilme hakkının temini için karşı tarafa tebliğ

¹³Erzurum BAM 2. Hukuk Dairesi, 16.01.2020 gün, 2019/3083 E, 2020/28 K. "Somut olayda, tarafların kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı konusunda arabulucuya başvurdıkları, arabuluculuk sürecinin anlaşma ile sonuçlandığı, anlaşma uyarınca davalının yetkilisi olduğu şirketin davacıya kıdem ve ihbar tazminatı olarak 6.500,00 TL'nin iki taksit halinde ödenmesi, ilk taksit 3.250,00 TL'nin 25/03/2019 tarihinde ikinci taksit 3.250,00 TL'nin 25/04/2019 tarihinde ödenmesi konusunda anlaştıkları anlaşılmaktadır. Arabuluculuk tutanağının incelenmesinde, anlaşma içeriğinin arabuluculuğa elverişli ve cibrî icraya elverişli olduğu anlaşılmış olup, ilk derece mahkemesince talebin kabul edilmesinde bir isabetsizlik görülmemiştir."

¹⁴Bursa BAM 4. Hukuk Dairesi, 25.11.2019 gün, 2019/1506 E, 2019/1468 K. "Kanunun 18/3.maddesinde "arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesi" şeklindeki yetki kuralının kesin yetki olup olmadığı dairemizce değerlendirilmiştir. 6325 Sayılı Kanun'un 18/2.maddesinde değişiklik yapan 7036 sayılı kanunun TBMM gerekçesinde "6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme ile ...sulh hukuk mahkemelerinin yetkili olduğunda kuşku bulunmamaktadır. Böylece asıl uyuşmazlığın niteliği sebebiyle şerh verecek mahkeme konusunda doğabilecek görev ve yetki uyuşmazlıkları önlenmiş olacaktır." gerekçesine yer verildiği görülmektedir. Bu durumda "arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesi" şeklindeki yetki kuralının kesin yetki olduğu göz önünde bulundurularak mahkemece öncelikle yetki hususu değerlendirilmelidir."

¹⁵İstanbul BAM 26. Hukuk Dairesi, 17.04.2019 gün, 2019/676 E, 2019/839 K. "Somut olayda; Arabuluculuk Anlaşma Belgesi incelendiğinde; arabuluculuk konusu uyuşmazlıkların belirlendiği, yapılan görüşme sonucunda belirlenen uyuşmazlık konularında anlaşmaya varıldığı belirtilerek ücret alacağı, yıllık izin ücreti, kıdem tazminatı, manevi tazminat, ihbar tazminatı, UBGİT ve hafta tatili ücretleri konusunda karşı taraf Güney İnşaat Turizm Şirketinin davacıya ödeme yapacağı miktarın belirtildiği ve ödeme tarihlerinin ve miktarlarının ayrı ayrı yazıldığı, arabuluculuk anlaşmasının cibrî icraya elverişli ve anlaşma içeriğinin arabuluculuğa uygun olduğu, davalı taraf ödeme yaptığını ileri sürmüştü de, ödemeye ilişkin belgelerin icra dosyasında değerlendirileceği, mahkemenin bu yöndeki tespit ve değerlendirmelerinin dosya içeriğine uygun olduğu, davalı vekilinin istinaf itirazının yerinde olmadığı anlaşılmıştır."

edilmesini¹⁶ müteakip mahkemenin bu talebi dosya üzerinden inceleyeceği ve incelemeyi anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususları ile sınırlı olarak yapacağı ve mahkemece icra edilebilirlik şerhi verilen anlaşma belgesinin ilam niteliğinde belge vasfını haiz olacağı anlaşılmaktadır. Mahkemece icra edilebilirlik şerhi verilirken bakılan anlaşma içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı noktalarının arabulucu tarafından anlaşma belgesi düzenlenirken titizlikle ele alınması ve şerhe engel olacak hatalardan kaçınılması gerekmektedir.

Yargıtay kararında da;¹⁷ icra edilebilirlik şerhi talebiyle ilgili dilekçenin HMK'nın 27. maddesi gereğince karşı tarafa tebliğ edilmemesi halinde hukuki dinlenilme hakkının ihlal edileceğine hükmedilmiştir.

Bir başka husus ise icra edilebilirlik şerhi taleplerinde avukatlık ücreti verilip verilmeyeceği ve miktarının ne olacağına ilişkindir ki yukarıda yetkili mahkemeye ilişkin kararda BAM dairesi¹⁸ bu hususu da değerlendirerek Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 2.kısım 1.bölüm 1-a bendindeki duruşmasız işlerle ilgili hükmün kıyas yolu ile uygulanması gerektiğine karar vermiştir.

Arabuluculuk görüşmelerine katılmayan ve anlaşma belgesini imzalamayan işveren yönünden icra edilebilirlik şerhi istenmesi mümkün değildir.¹⁹

Tutanağın İlam Niteliğinde Belge Sayılması ve Dava Açılmaması

¹⁶Antalya BAM 6. Hukuk Dairesi, 11.02.2020 gün, 2019/1805 E, 2020/151 K. “Arabulucuk Kanunu'nun 18. maddesi ile HMK'nun hukuki dinlenilme hakkına ilişkin 27 ve basit yargılamaya ilişkin 385 vd. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde "icra edilebilirlik şerhi verilmesi" istemi halinde, ister dosya üzerinden, ister duruşma yapılarak karar verilsin talep dilekçesinin karşı tarafa tebliği şarttır. Bu hukuki dinlenilme hakkının gereğidir. (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 01/12/2016 tarih ve 2016/31376 Esas, 2016/21368 Karar sayılı ilamı)”

¹⁷Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 01.12.2016 gün, 2016/31376 E, 2016/21368 K. “Arabulucuk Kanunu' nun 18. maddesi ile HMK. nun hukuki dinlenilme hakkına ilişkin 27 ve basit yargılamaya ilişkin 385 vd. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde “ icra edilebilirlik şerhi verilmesi “ istemi halinde, ister dosya üzerinden, ister duruşma yapılarak karar verilsin talep dilekçesinin karşı tarafa tebliği şarttır. Bu hukuki dinlenilme hakkının gereğidir.”

¹⁸Bursa BAM 4. Hukuk Dairesi, 25.11.2019 gün, 2019/1506 E, 2019/1468 K. “ arabuluculuk anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesine ilişkin talepler arabuluculuk faaliyetinin devamı şeklinde değerlendirilemez ve ayrıca vekalet ücreti verilmesi gerektiği kabul edilmelidir. Ancak Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde arabuluculuk anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesine ilişkin talepler yönünden ne miktarda vekalet ücreti verileceği açık bir şekilde gösterilmemiştir.Bu durumda dairemizce arabuluculuk anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesine ilişkin davalarda haklı çıkan taraf lehine Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 2.kısım 1.bölüm 1-a bendinde düzenlenmiş; duruşmasız olarak sonuçlandırılan "Görülmekte olan bir dava içinde olmamak koşulu ile ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, delillerin tespiti, icranın geri bırakılması, ödeme ve tevdi yeri belirlenmesi işleri için" öngörülen avukatlık ücretinin kıyasen uygulanması ve bu miktar kadar avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiği kabul edilmiştir.”

¹⁹Ankara BAM 25. Hukuk Dairesi, 26/02/2019 gün, 2019/429 E, 2019/532 K. “Şu durumda, arabuluculuk görüşmelerine katılmayan ve anlaşma belgesini imzalamayan karşı taraf Albe Doğalgaz Dağıtım ve Elektrik Enerjisi Üretim Anonim Şirketi yönünden icra edilebilirlik şerhi verilmesine dair ilk derece mahkemesi kararı yerinde olmadığından adı geçen şirketin istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına”

HUAK'ın 18/2. fıkrasında; taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden²⁰ talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır düzenlemesi varken, 7036 sayılı Kanunun 24. maddesi ile 6325 sayılı HUAK'ın 18. maddesine eklenen fıkralar ile;

“(4) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.

(5) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılamaz.” şeklinde yeni hükümler getirilmiştir.

Böylece taraflar ve avukatları ile arabulucunun imzasını taşıyan anlaşma belgesi icra edilebilirlik şerhi için mahkemeye başvurulup zaman kaybına neden olmadan ilam niteliğinde belge sayılmış ve ilamlı takibe konulabilecek vasfa kavuşturulmuştur. Burada taraflar hazır olmadığı takdirde avukatları ile arabulucu tarafından imzalanan anlaşma belgesinin ilam niteliğinde sayılıp sayılmayacağı sorusu akla gelebilir ki vekaletnamelerinde belirtilen tüm hususlarla ilgili avukatlar tarafları temsil etse de 24/4. maddenin gerekçesinde “6325 sayılı Kanunun 18 inci maddesine eklenen dördüncü fıkra ile, taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesinin, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacağı hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme yapılırken 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun “Uzlaşma sağlama” başlıklı 35/A maddesi dikkate alınmaktadır. Zira bu maddede “Avukatlar dava açılmadan veya dava açılmış olup da henüz duruşma başlamadan önce kendilerine intikal eden iş ve davalarda, tarafların kendi iradeleriyle istem sonucu elde edebilecekleri konulara inhisar etmek kaydıyla, müvekkilleriyle birlikte karşı tarafı uzlaşmaya davet edebilirler. Karşı taraf bu davete icabet eder ve uzlaşma sağlanırsa, uzlaşma konusunu, yerini, tarihini, karşılıklı yerine getirmeleri gereken hususları içeren tutanak, avukatlar ile müvekkilleri tarafından birlikte imza altına alınır. Bu tutanaklar 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesi anlamında ilâm niteliğindedir.” hükmü de gözetildiğinde, anlaşma belgesinin ilam niteliğinde sayılması için, gerçek kişilerde taraf asiller, tüzel kişilerde ise yetkili temsilciler ile avukatlar ve arabulucu tarafından birlikte imzalanmasının gerektiği kanaatimizi belirtmek isteriz. Taraflar ve vekillerinin birlikte imzalamadığı anlaşma belgesini ilam niteliğinde saymayan BAM kararı²¹ da bu doğrultudadır.

²⁰Ankara BAM 25. Hukuk Dairesi, 12/02/2019 gün, 2019/341 E, 2019/444 K. “dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulması halinde bu anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesine ilişkin taleplerde iş mahkemelerinin değil, sulh hukuk mahkemelerinin görevli olduğu gözetilerek mahkemece işin esasına girilip, talep hakkında bir karar verilmesi gerekirken, ilk derece mahkemesi tarafından usul ve yasaya aykırı olarak iş mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi doğru olmadığından, talep edenin istinaf kanun yolu başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 353/1-a-3. maddesi uyarınca kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına”

²¹Sakarya BAM 10. Hukuk Dairesi, 14.12.2019 gün, 2019/1661 E, 2019/1297 K. “Davaya konu 14/01/2019 tarihli Arabuluculuk Anlaşma Belgesi içeriğine göre arabuluculuk görüşmelerine davalı işverenlerin adına vekilleri katılmış ve arabuluculuk tutanağı işverenler adına vekilleri tarafından imzalanmıştır. Davalı olarak gösterilen

“Bize göre anlaşma tutanağının mahkeme ilamına gerek kalmaksızın ilam niteliğinde sayılabilmesi için kaç taraf varsa tamamının ve her birinin avukatının tutanakta imzalarının yer alması gereklidir. Aksi her durumda anlaşma tutanağının ilam niteliğinde belge sayılması için icra edilebilirlik şerhine dair sulh hukuk mahkemesi kararı olmalıdır.”²²

Bu karar ve görüşlerin aksi yöndeki BAM kararında;²³ anlaşma belgesinin arabulucu dışında taraflar ve/veya avukatlarınca imzalanması halinde söz konusu anlaşma belgesinin icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacağına işaret edilmiş, ilam niteliğindeki anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi talebini içerir davayı hukuki yarar dava şartı eksikliği nedeniyle usulden reddeden ilk derece kararı yerinde bulunmuştur.

“Bu noktada idarenin temsiline dair bir uygulama sorununa değinmek gerekir. İdareyi temsil eden üç kişilik komisyon ve işçi ile işçi avukatının katılımı ile düzenlenen anlaşma metni ilam niteliğinde sayılabilecek midir? İdarenin komisyon aracılığı ile temsili ayrıca avukat ile temsiline engel değildir. Komisyon ve ilave olarak idarenin avukatının imzalarının yer aldığı, karşı tarafın da avukatı ile birlikte imza attığı anlaşma tutanağının ilam niteliğinde olduğu kuşkusuzdur. Ancak amaçsal yoruma gidildiğinde, idareyi temsil eden komisyon içinde bir avukat yer aldığına, tutanağın ilam niteliği kazanması için ayrıca taraf avukatının bulunmasının gerekmediği kabul edilebilir. Zira idareyi temsil eden komisyon içinde yer alan avukatın kurumu temsil etmeye yetkili vekaletnamesi bulunduğunda, vekil sıfatı ile komisyon üyeliği sıfatının aynı kişide birleştiği şeklinde yoruma gidilebilir. Bu noktada da, komisyon üyesi görevi dışında idareyi temsil görevi olan vekilin, arabuluculuk faaliyeti sonrasında avukatlık ücreti alıp alamayacağı tartışma konusu olabilecektir. Her iki sıfat aynı kişide birleştiği için avukatlık ücreti alabileceği düşünülebilirse de bu durum, komisyon üyeleri arasında eşitsizliğe neden olacaktır.”²⁴

7036 sayılı İMK ile 6325 sayılı Kanunun 18 inci maddesine eklenen beşinci fıkra ile de, arabulucu huzurunda anlaşılması halinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmayacağı düzenlendiğinden, anlaşılan konuların bilahare dava edilemeyeceği dikkate

işverenler ve temsilcileri görüşmelere katılmamıştır. Bu nedenle 6325 Sayılı Kanunun 18/4.maddesinin uygulama yeri bulunmamaktadır. Mahkemece hukuki yarar bulunmadığı, belgenin ilam niteliğinde sayılacağı yönündeki kabulü ile davanın usulden reddine karar verilmesi yerinde olmamıştır bu nedenle davalı vekilinin istinaf isteminin kabulü ile HMK 353/1-a-6 maddesi gereğince kararın kaldırılarak bir karar verilmek üzere dosyanın mahal mahkemesine gönderilmesi gerektiği”

²²Şahin ÇİL, İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay Uygulamaları, Ocak 2020, s.282

²³Samsum BAM 6. Hukuk Dairesi, 01.02.2019 gün, 2019/478 E, 2019/563 K. “18. maddenin 4. bendi gereği arabuluculuk anlaşma belgesinin icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılabilmesi için lafzi değil amaçsal yorum yapılarak ve kanunun 17/2 bendi ile 18/1 bendi bir bütün olarak değerlendirildiğinde, anlaşma belgesinin arabulucu dışında taraflar veya avukatlarınca imzalanmasının yeterli olup taraflar ve avukatlarının her ikisinin birlikte imzasının aranmayacağı, aksinin kabulünün kanunda düzenlenmemesine rağmen arabulucuya başvurma hususunda taraflara avukat ile temsil edilme zorunluluğu getirmek olur ki bu husus kanunun amacına ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin ruhuna aykırı olmakla arabuluculuk anlaşma belgesinin arabulucu dışında taraflar ve/veya avukatlarınca imzalanması halinde söz konusu anlaşma belgesinin icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacaktır.”

²⁴Şahin ÇİL, İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay Uygulamaları, Ocak 2020, s.283

alındığında arabulucu tarafından düzenlenecek ve taraflar ve varsa temsilcileri veya avukatları tarafından imzalanacak anlaşma tutanağında “anlaşılan hususların” net bir şekilde ortaya konulmasında zorunluluk bulunduğu, örneğin işçi ve işveren tarafın kıdem ve ihbar tazminatı ile fazla mesai ücreti konusunda anlaşmalarında arabulucunun bu kalemleri ayrıca ve açıkça tutanağa bağlaması gerekir. Tartışmalı durumlara ve gereksiz davalara neden olunmaması için anlaşma tutanağının içeriğinden anlaşma sağlanan hususların net bir şekilde görülebilmesi ve bilahare dava açma yasağına tabi olan bu konuların tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça belirlenmesi önem taşımaktadır.

DAVA ŞARTI ARABULUCULUK UYGULAMALARI

Arabuluculuğa başvuru zorunluluğunun, kişilerin hak aramalarını imkânsız hâle getiren veya aşırı derecede zorlaştıran etkisiz ve sonuçsuz bir sürece neden olmadıkça hak arama hürriyetinin özüne dokunduğu söylenemez. Dava şartı olmanın bir sonucu olarak arabuluculuğa başvuru bir zorunluluk arz etmekte ise de bu zorunluluk yalnızca arabuluculuğa başvuru ile sınırlı olup arabuluculuk sürecinin işleyişi ve sonucu üzerinde taraf iradelerinin egemen olduğu açıktır.

**(Anayasa Mahkemesi 11/07/2018 gün, 2017/178 E, 2018/82 K.
R.G. 11/12/2018-30622)**

Dava şartı olarak arabuluculuğa “başvuru formu” uygulamasının başladığı 02.08.2018 tarihine kadar arabuluculuk anlaşamama tutanağında arabuluculuğa konu alacaklar tek tek belirtilmeden “işçilik alacakları” veya “işçi-işveren uyuşmazlığı” gibi soyut ifadeler kullanılmış ise taraflar arasındaki işçilik alacaklarının tamamının arabuluculuğa konu edildiği kabul edilmeli, sonraki başvurularda ise hangi alacak veya tazminat kalemleri konusunda anlaşma sağlandığı veya sağlanamadığını açıkça belirtmeyen son tutanağa göre dava şartının gerçekleştiği kabul edilemeyecektir.

(Yargıtay 22.HD, 2019/4419 E, 2019/11594 K.)

İşçi işveren arasındaki uyuşmazlıklardan kaynaklanan menfi tespit davalarında dava açılmadan önce arabuluculuğa gidilmesinin zorunlu olmadığı ve arabulucuya gidilmiş olmasının bir dava şartı olmadığı kabul edilerek işin esasının incelenmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

(Yargıtay 9.HD, 2021/2740 E, 2021/6513 K.)

Mahkemece yapılan yargılama sonunda arabuluculuk masrafının davalının harçtan muaf olduğu gerekçesiyle hazine üzerinde bırakılmasına karar verilmiş ise de 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin 11,12,13 ve 14. fıkraları gereğince arabuluculuk giderinin yargılama gideri olduğu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun yargılama giderlerinden sorumluluk başlıklı 326. maddesinin 1. fıkrasına göre yargılama giderlerinin aleyhine hüküm verilen taraftan alınması gerektiği dikkate alındığında arabuluculuk masrafının yazılı şekilde hazine üzerinde bırakılması hatalıdır.

(Yargıtay 9. HD, 2021/12463 E, 2021/16854 K.)

Dava şartı arabuluculuk başvurusu yapılmaması nedeniyle davanın usulden reddine kararı verilmesi halinde davalı taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmelidir.

(Ankara BAM 6. HD, 2020/1031 E, 2020/834 K.)

İşçiye verilen disiplin cezasının iptaline ilişkin talebin dava şartı arabuluculuğa tabi olmadığı.

(Diyarbakır BAM 7. HD, 2020/227 E, 2020/270 K.)

6325 Sayılı Kanun'a dayanılarak çıkartılan ve 02/06/2018 tarihinde yürürlüğe giren yönetmelik ile aksaklıkları gidermek amacı ile uygulamaya sokulan arabuluculuğa hangi konularda başvurulduğuna ilişkin "başvuru formu" uygulamasının başladığı 02/08/2018 tarihine kadar arabuluculuk anlaşamama tutanağında arabuluculuğa konu alacaklar tek tek belirtilmeden "işçilik alacakları" veya "işçi-işveren uyuşmazlığı" gibi soyut ifadeler kullanılmış olsa bile taraflar arasındaki işçilik alacaklarının tamamının arabuluculuğa konu edildiği kabul edilmelidir.

(Ankara BAM 9. HD, 2020/396 E, 2020/610 K.)

İtirazın iptaline ilişkin davada, kazada iş göremez durumuna giren sigortalıya ödenen geçici işgöremezlik ödeneğinden oluşan Kurum zararının 5510 sayılı Kanun'un 21/4. maddesi kapsamında tahsili talep edilmiş olup dava şartı arabuluculuğa tabi değildir.

(Gaziantep BAM 10. HD, 2020/109 E, 2020/208 K)

Anlaşma belgesinde karşı taraf olarak iki şirketin yer aldığı ve anlaşma sağlanamayan şirket yönünden de icra edilebilirlik şerhi verilmesi için talepte bulunduğu, icra edilebilirlik şerhi karar başlığında da bu şirketin gösterildiği anlaşılmakla, bu davalı yönünden talebin reddine karar verilmesi gerekirken her iki davalı yönünden talebin kabulüne karar verilmesi hatalı olduğundan karar kaldırılarak bu davalı yönünden talebin reddine karar verilmiştir.

(İstanbul BAM 36.HD, 2020/458 E, 2020/547 K.)

Arabuluculuk müzakerelerinde görüşülmeyen işe iade talebi yönünden dava şartı yokluğundan usulden red kararı verilmesi yerine davanın kabulüne karar verilmesi hatalıdır.

(Gaziantep BAM 4.HD, 2019/1057 E, 2020/144 K.)

Talep dilekçesinin karşı tarafa tebliği edilmemesi nedeniyle hukuki dinlenilme hakkı ihlal edildiği gibi arabuluculuk anlaşma belgesinde işveren adına hareket eden Mehmet Ali Öztop'un yetki belgesinin bulunmadığı, Mehmet Ali Öztop'un şirket yetkilisi olup olmadığı yönünden yetki belgesinin istenilmesi gerektiği, eksik inceleme ile karar verildiği anlaşıldığından karşı taraf vekilinin istinaf talebinin kabulü ile kararın kaldırılıp gönderilmesi gerekmiştir.

(Gaziantep BAM 4.HD, 2019/1694 E, 2020/313 K.)

Arabuluculuk anlaşamama tutanağının 02/06/2018 tarihli HUAK Yönetmeliğinin yürürlüğünden önce olması nedeniyle tutanakta "işçi işveren ilişkisinden kaynaklandığı" şeklindeki ifadenin davaya konu işçilik alacaklarını kapsadığı kabul edilerek davanın esasına girilmesi gerekirken arabuluculuk dava şartının yerine getirilmediği kabul edilerek davanın usulden reddine karar verilmesi hatalıdır.

(İstanbul BAM 26.HD, 2020/455 E, 2020/376 K.)

HMK'nın 124. maddesi hükmüne göre davalı şirketin taraf gösterilmesinin maddi hataya dayanıp dayanmadığı değerlendirilip, davacı tarafça davalı gösterilmek istenen ...A.Ş. ile dava şartı zorunlu arabuluculuk kapsamında, arabuluculuk görüşmesi yapıp yapılmadığı, anlaşamama tutanağının bulunup bulunmadığı araştırılmalı ve arabulucuya başvuru yoksa davanın usulden reddi, aksi halde esasa girilerek karar verilmesi gerekir.

(İstanbul BAM 32.HD, 2020/468 E, 2020/228 K.)

Dava şartı arabuluculukta "başvuru formu" uygulamasının başladığı 02/08/2018 tarihinden sonra düzenlenen son tutanakta hangi işçilik alacaklarının arabuluculuk görüşmelerine konu edildiği ve hangi işçilik alacakları konularında anlaşamadığı açıkça belirtilmiş ancak bu kalemler arasında dava konusu yapılan "işe başlatmama tazminatı, boшта geçen süre ücreti ile ücret alacakları" yer almadığından dava şartı yokluğundan verilen usulden red kararı yerindedir.

(İstanbul BAM 32.HD, 2020/449 E, 2020/245 K.)

Arabuluculuk görüşmesinin işe iadesi kapsamında yapıldığı, dava konusu yapılan işçilik alacakları konusunda herhangi bir arabuluculuk görüşmesi yapılmadığından dava şartı yokluğundan verilen usulden red kararı doğrudur.

(İstanbul BAM 27.HD, 2020/126 E, 2020/352 K.)

6325 sayılı Yasanın 18/1 maddesinde anlaşma belgesinin taraflar ve arabulucu ile imzalanması yeterli görülmüş iken 18/4 maddesinde "taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları" belge olması aranmıştır. Olayımızda 12/04/2019 tarih ve 2019/95707 nolu arabuluculuk anlaşma tutanağı, arabulucu ve taraf vekilleri arasında imza edildiğine göre belgede asillerin imzası mevcut olmadığından icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılması mümkün değildir.

(Antalya BAM 6.HD, 2019/1805 E, 2020/151 K.)

Dava dilekçesi ekine arabuluculuk son tutanağının fotokopisinin davacı vekilince aslı gibidir yapılmak suretiyle sunulmasının kanunda öngörülen tutanağın aslı veya arabulucu tarafından onaylı örneğinin sunulması hükmünü karşılamadığı için davacı tarafa bir haftalık kesin süre verilip sonucuna göre karar verilmesi gerekirken davanın kabulü doğru olmamıştır.

(İzmir BAM 9.HD, 2020/409 E, 2020/127 K.)

Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesine yönelik talebinde, Arabulucunun görevlendirildiği Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığının bulunduğu yerin, arabulucunun görev yaptığı yer olarak kabul edilmesi gerektiği ve arabuluculuk anlaşma belgesinin İstanbul Çağlayan adliyesi uzlaşma bürosunda düzenlendiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın İstanbul 9. Sulh Hukuk Mahkemesinde çözümlenmesi gerekmektedir.

(İstanbul BAM 37.HD, 2019/2059 E, 2020/323 K.)

Arabuluculuk Ücret Tarifesine göre son tutanağın düzenlendiği 2019 yılı için hazine tarafından karşılanan ilk iki saatlik ücretin 680,00 TL yerine 280,00 TL olarak hüküm altına alınması yanlıştır.

(Ankara BAM 8.HD, 2020/100, 2020/127 K.)

Dava şartı arabuluculuk ücretinin devlet tarafından ödenen kısmının davada haksız çıkan taraftan resen alınmasına karar verilmesi gerekir.

(Ankara BAM 8.HD, 2020/230 E, 2020/402 K.)

İşe iade talebine ilişkin davalardan önce fesihden itibaren bir aylık süre içerisinde arabulucuya başvuru yapıldığı halde bu süre geçirildiğinden bahisle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddi hatalıdır.

(İstanbul BAM 26.HD, 2020/18 E, 2020/138 K.)

Arabulucuya başvuru için başvuru formu uygulamasının başladığı 02.08.2018 tarihinden sonra arabulucuya hangi alacaklar yönünden başvurulduğunun, başvuru evrakının arabulucu onaylı sureti getirtilerek denetlenip, her bir alacağın işaretlenip işaretlenmediğine göre değerlendirme yapılarak karar verilmesi yerine dava şartı gerçekleşmediğinden usulden red kararı verilmesi hatalı olmuştur.

(Van BAM 3.HD, 2020/54 E, 2020/46 K.)

Davacı tarafın manevi tazminat talebi iş kazından kaynaklı olmayıp, iş yerindeki aşağılayıcı muamele nedenine dayandığından zorunlu arabuluculuk kapsamındadır.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/2665 E, 2020/88 K.)

İşveren tarafından işçiye karşı açılan menfi tespit talebini içerir davanın dava şartı arabuluculuğa tabi olması nedeniyle ilk derece mahkemesince dava şartı yokluğundan verilen usulden red kararı yerindedir.

(Bursa BAM 3.HD, 2019/5073 E, 2020/71 K.)

İşe iade talebiyle açılan davada, mahkemece dosya içerisine getirtilen arabuluculuk başvuru formuna göre dava türünün Alacak (ücret, fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve bayram ve genel tatil ücreti alacakları) tazminat (ayrımcılık tazminatı) işçi ile işveren ilişkisinden kaynaklanan (nisbi) olarak belirtildiği, işe iade talebi

yönünden arabulucuya başvurusunun bulunmadığı anlaşılmakla dava şartı arabuluculuğa başvurulmaması nedeniyle verilen usulden red kararı doğrudur.

(İstanbul BAM 26.HD, 2019/2873 E, 2020/92 K.)

Tutanakta tarafların işe iade konusunda anlaşamadıkları açıkça belirtilmiş olup dava şartının gerçekleştiği kabul edilerek yargılamaya devam edilmesi gerekirken Mahkemece sendikal nedenle feshin sonuçlarından olan sendikal tazminat yönünden tefrik kararı verilerek bu talep yönünden davanın usulden reddedilmesi hatalı olmuştur.

(Konya BAM 8.HD, 2020/71 E, 2020/56 K.)

Zorunlu arabuluculuk son tutanağında mahkemece tefrikine karar verilen ilave tediye ücretine ilişkin alacak belirtilmediğinden dava şartının gerçekleşmediği kabul edilerek davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

(Ankara BAM 7.HD, 2019/4532 E, 2019/3623 K.)

İşe iade talepli davada, fesih bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde arabulucuya başvurulmadığından bahisle dava şartı eksikliğinden verilen redde ilişkin yerel mahkeme kararında usul ve yasaya aykırılık yoktur. (oy çokluğu ile)

(İstanbul BAM 32.HD, 2019/1886 E, 2019/3252 K.)

Arabulucu tarafından davalı taraf görüşmelere davet edilmeden ve iletişim sağlanmadan arabuluculuk son tutanağının düzenlendiği anlaşılmakla 7036 sayılı kanunun 3. maddesi gereğince usulüne uygun şekilde arabuluculuk başvurusu olmadığından davanın dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

(Konya BAM 8.HD, 2019/3566 E, 2019/1916 K.)

Arabulucu gideri 7036 sayılı Kanunun 3/14. maddesi uyarınca Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanmış olup yargılama gideri niteliği taşıdığından haksız çıkan tarafa yüklenmesi gerektiği halde davalı tarafın harçtan muaf olduğundan bahisle hazine üzerinde bırakılması hatalıdır.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/4307 E, 2019/3523 K.)

Arabuluculuk Son Tutanağında davaya konu şua izin ücreti alacağının uyuşmazlık konuları arasında gösterilmediği anlaşılmakla mahkemece dava şartının gerçekleşmediği kabul edilerek davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

(Konya BAM 8.HD, 2019/3698 E, 2019/1865 K.)

Anlaşma belgesinden sonra borcun ve taahhüdün itfa edildiği veya herhangi bir sebeple istenemeyeceğine ilişkin iddia ve savunmaların icra edilebilirlik davasında incelenemeyeceği bu tür iddiaların ancak cebri icraya başvurulmuş ise İİK 33.maddesi uyarınca icranın geri bırakılması, borçtan kurtulma yada menfi tespit davalarında

dinlenmesi mümkündür. Bu nedenle ilk derece mahkemesinin icra edilebilirlik şerhi vermesine dair kararında 6325 Sayılı Yasanın 18.maddesi hükümlerine aykırılık görülmemiştir.

(Bursa BAM 3.HD, 2019/3837 E, 2019/3496 K.)

Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi talebi çekişmesiz yargı işidir ve adli tatile tabi olmadığından sürelerin işlemesine engel bir durumun olmadığı ve başvurusu süresinin geçirildiği anlaşılmakla HMK 352 maddesi gereği davacının istinaf başvurusunun süre yönünden reddine karar vermek gerekmiştir.

(Antalya BAM 10.HD, 2019/2343 E, 2019/2081 K.)

Arabuluculuk anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi talebi yönünden "arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesi" şeklindeki yetki kuralının kesin yetki kuralı olduğu göz önünde bulundurulmalı, talep dilekçesi hukuki dinlenilme hakkı kapsamında karşı tarafa tebliğ edilmeli ve vekalet ücretine de karar verilmelidir.

(Bursa BAM 4.HD, 2019/1506 E, 2019/1468 K.)

Dava dilekçesi ve eklerinde arabulucuya başvurulduğuna, uzlaşılama tutanağının eklendiğine dair bir evrak veya beyan bulunmadığı anlaşılmakla, dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesinde herhangi bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

(Gaziantep BAM 7.HD, 2019/1409 E, 2019/1732 K.)

Arabuluculuk görüşmesinin telekonferansla yapılması nedeniyle arabuluculuk süreci imzaların tamamlandığı tarihte sona ermiş olacağından sürenin bu tarihten itibaren işlemeye başlayacağı, arabulucunun imzaların tamamlanma sürecine ilişkin yazılı beyanı, tanık anlatımı ve mesaj kayıtlarının birlikte değerlendirilmesi sonucu; davanın son tutanağın imzalarının tamamlanmasından sonra yasal 2 haftalık süresi içinde açıldığı belirlenmekle süresinde açılan davanın usulden reddi yanlış olmuştur.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/2701 E, 2019/3094 K.)

Anlaşma belgesinde alacağın açıkça net olduğu belirtilmediğinden kararlaştırılan miktarın brüt olarak değerlendirilmesi gerektiği ve kesintilerin infaz sırasında dikkate alınacağı bilinmelidir.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/2686 E, 2019/3067 K.)

İşe iade davasının son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde açılması gerektiği, dava açma süresinin son tutanağın tebliği ile başlayacağına dair herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığı ve davacının davayı iki haftalık süre içerisinde açmadığı anlaşılmakla ilk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

(Sakarya BAM 9.HD, 2019/1403 E, 2019/1615 K.)

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın arabuluculuğa uygunluğu ve cebri icraya elverişli olduğu gözetilerek verilen icra edilebilirlik şerhine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu, dosya üzerinde inceleme yapılarak karar verilmesinin davalının hukuki dinlenilme hakkının ihlali sonucunu da doğurmayacağı yönündeki kabul yerindedir.

(İstanbul BAM 30.HD, 2019/2781 E, 2019/2486 K.)

22.02.2018 tarihli başvuru formunda başvuru konusu, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan alacak-tazminat şeklinde genel bir içerik taşımakta olup talep, başvuru formu uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihinden öncesine ilişkin olduğundan dava şartının gerçekleştiği kabul edilerek yargılamaya devam edilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın usulden reddedilmesi hatalı olmuştur.

(Konya BAM 8.HD, 2019/3085 E, 2019/1536 K.)

İşe iade talepli başvuruda, arabuluculuk son tutanağının 2/2/2018 tarihinde düzenlendiği, davanın ise iki haftalık süre içerisinde 14/2/2018 tarihinde açıldığı halde davanın süresinde açılmadığından bahisle red kararı verilmesi yanlıştır.

(İstanbul BAM 24.HD, 2018/4280 E, 2019/3001 K.)

Taraflar arasında arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varılmadığı dikkate alındığında icra edilebilirlik şerhinin ancak anlaşmaya varılması halinde verilebileceği şeklindeki açık düzenleme karşısında talebin reddi yerine kabulüne karar verilmesi hatalı olmuştur.

(Gaziantep BAM 4.HD, 2019/1450 E, 2019/1142 K.)

İşe iade talepli başvuruda, başvuru süresinin son günü kamu kurumlarına tatil olan 27.10.2018 Cumartesi tarihine rastlamaktadır. 28.10.2018 günü Pazar günü, 29.10.2018 günü Pazartesi Ulusal Bayramdır. Bu durumda arabulucuya başvuru süresinin son günü resmî tatil gününe rastladığından, süre tatili takip eden ilk iş günü olan 30.10.2018 günü çalışma saati sonunda bitecektir. Arabulucuya başvuru tarihi 30.10.2018 günü olup, süresinde arabulucuya başvurulduğunun kabulü ile dosyanın esası incelenmek, taraf delilleri toplanmak sureti ile karar verilmesi gerekirken arabuluculuk dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddine karar verilmesi hatalı olmuştur.

(İstanbul BAM 32.HD, 2019/1144 E, 2019/2278 K.)

Disiplin cezasının iptaline ilişkin talep dava şartı olarak arabuluculuk kapsamında değildir.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/147 E, 2019/2266 K.)

Uyap sistemi üzerinden açılan dava dilekçesine, arabuluculuk anlaşmazlık tutanağının aslının taranmak sureti ile eklenmesi halinde dava şartının gerçekleştiğinin kabul edilmesi gerekir. Bu halde karşı taraf, dava dilekçe ekinde bulunan anlaşmazlık tutanağının gerçeğe aykırı olduğunu veya itibar edilemeyeceğini yada tutanak aslından taranmadığını ileri sürmüş veya taranan evrakın okunaksız olması sebebi ile kuşkuya düşmüş ise, bu iddiaların değerlendirmesi açısından taranarak gönderilen tutanağın aslını davacıdan, tutanağı düzenleyen Arabulucudan veya Adalet Bakanlığı Arabuluculuk

Daire Başkanlığından isteyebilir. Gerekli araştırma yapılmadan ve başka mahkemeden muhabere yolu ile gönderilen tutanak aslı beklenmeden arabuluculuk son tutanağı aslının mahkemeye sunulmadığı gerekçesi ile, dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi yerinde olmamıştır. (oy çokluğu ile)

(İzmir BAM 3.HD, 2019/2082 E, 2019/1276 K.)

Telekonferans yöntemi ile yapılan görüşme sonrası tüm imzaların 09.04.2018 tarihinde tamamlandığı ve imzası tamamlanan son tutanağın davacı vekiline 11.04.2018 tarihi itibarıyla teslim edildiği dikkate alındığında 19.04.2018 tarihinde açılan işe iade davasının yasal iki haftalık süre içinde açıldığı halde yerel mahkemece hak düşürücü süreden sonra açılan davanın reddine yönelik karar usul ve yasaya aykırıdır.

(İzmir BAM 9.HD, 2019/104 E, 2019/894 K.)

İstinaf yoluna başvuran iş ortaklığının arabuluculuk anlaşma görüşmelerine katılmayıp arabuluculuk son tutanağında imzasının bulunmaması sebebiyle onun yönünden HMK 114/1-d delaletiyle taraf ehliyeti dava şartı eksikliği nedeniyle HMK 115/2 maddesi gereği talebin usulden reddine karar verilmesi gerekirken yanlıgılı gerekçeyle bu iş ortaklığı yönünden de icra edilebilirlik şerhi verilmesi talebinin kabulüne karar verilmesi isabetsiz olmuştur.

(Samsun BAM 6.HD, 2019/2893 E, 2019/2837 K.)

Arabuluculuk görüşmeleri için davet mektubu, davalı tarafın şirket adresi yerine şube adresine tebliğ çıkarılmıştır. Bu durum tebligat kanununun 10. maddesine uygun bulunmamaktadır. Kanuna uygun işletilmiş bir arabuluculuk süreci bulunmadığından mahkemece verilen usulden red kararı yerindedir.

(Adana BAM 8.HD, 2019/1361 E, 2019/1086 K.)

İşe iade talepli davanın arabuluculuk son tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren 2 haftanın geçmesi sonrası 15. gün 19:46'da açılmış olduğu, süresinde açılmış bir dava olmadığından yerel mahkemenin davanın reddine dair kararında bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşılmıştır.

(İstanbul BAM 26.HD, 2019/1095 E, 2019/1049 K.)

Arabuluculuk Anlaşma Belgesi'nde arabuluculuk konusu uyuşmazlıkların belirlendiği, ücret alacağı, yıllık izin ücreti, kıdem tazminatı, manevi tazminat, ihbar tazminatı, UBGH ve hafta tatili ücretleri konusunda karşı tarafın davacıya ödeme yapacağı miktarların ve ödeme tarihlerinin ayrı ayrı yazıldığı, arabuluculuk anlaşmasının cebri icraya elverişli ve anlaşma içeriğinin arabuluculuğa uygun olduğu belirlenmekle mahkemece davanın kabulü yönündeki kararda bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

(İstanbul BAM 26.HD, 2019/676 E, 2019/839 K.)

Arabuluculuk anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi talepli davada, 6100 sayılı HMK 27 ve 385.maddeleri birlikte değerlendirildiğinde hukuki dinlenilme hakkının bir

gereği olarak talep dilekçesinin karşı tarafa tebliği ile hukuki dinlenilme hakkının sağlanmasının gerektiği, ilk derece mahkemesi'nin talep dilekçesini davalı tarafa tebliğ etmeksizin hüküm kurmasının hatalı olduğu anlaşılmakla kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

(İstanbul BAM 30.HD, 2019/871 E, 2019/694 K.)

Arabuluculuk anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi talepli davada hukuki dinlenilme hakkının temini için talep dilekçesinin karşı tarafa tebliği ile hukuki dinlenilme hakkının sağlanmasının gerektiği, ilk derece mahkemesi'nin talep dilekçesini davalı tarafa tebliğ etmeksizin hüküm kurmasının hatalı olduğu anlaşılmakla kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

(Ankara BAM 15.HD, 2020/411 E, 2020/456 K.)

Arabuluculuk anlaşma metninin kanunun aradığı şartları taşımadığı, niteliği itibari ile de cebri icraya elverişli olmadığı anlaşıldığından, mahkemece talebin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde kabulüne karar verilmesi doğru olmadığından kararın kaldırılmasına ve talebin reddine karar verilmiştir.

(Ankara BAM 15.HD, 2020/556 E, 2020/428 K.)

Davacı vekili tarafından sunulan 30.03.2018 tarihli arabuluculuk başvuru formunda dava konusu olarak işçilik alacakları kalem kalem sayılıp, işe iade talebinin olduğu da belirtilmiştir. Bu durumda artık son görüşme tutanağında uyuşmazlık konusunun açıkça belirtilmemiş olmasının davacının kusuru olarak kabul edilmemesi hakkaniyete ve arabulucuğun ruhuna uygun olacaktır. Mahkemece arabuluculuk başvuru formunun celbi için yazılan müzekkere cevabı beklenmeden davanın dava şartı gerçekleşmediğinden usulden reddine karar verilmesi hatalıdır.

(Ankara BAM 8.HD, 2018/3757 E, 2019/633 K.)

Arabuluculuk ilk oturumunda dava konusu yapılan alacak kalemlerinin görüldüğü halde son tutanağa uyuşmazlık konusunun "işçi-işveren uyuşmazlığı" olarak belirtilmesi suretiyle belirsiz bırakıldığı gerekçesiyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi yerinde değildir.

(İstanbul BAM 26.HD, 2019/330 E, 2019/370 K.)

6325 sayılı Kanunun 18/4. maddesi gereğince arabuluculuk anlaşma belgesinin icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılabilmesi için lafzi değil amaçsal yorum yapılarak ve kanunun 17/2 bendi ile 18/1 bendi bir bütün olarak değerlendirildiğinde, anlaşma belgesinin arabulucu dışında taraflar veya avukatlarınca imzalanmasının yeterli olup taraflar ve avukatlarının her ikisinin birlikte imzasının aranmayacağından davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmesinde isabetsizlik yoktur.

(Samsun BAM 6.HD, 2019/478 E, 2019/563 K.)

Davalı taraf davayı kazanmış olsa da, davete rağmen arabuluculuk görüşmelerine katılmadığından "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği " nin 25/9. maddesine göre yargılama giderlerinden sorumlu tutulması ve lehine vekalet ücretine hükmedilmemesi gerektiği halde aksi yönde verilen ilk derece kararı kaldırılmalıdır. (oy çokluğu ile)

(İzmir BAM 15.HD, 2018/2389 E, 2019/1 K.)

6325 sayılı Kanun hükümlerine göre usulüne uygun bir başvuru olmadığı, arabuluculuk görüşmelerinin hiç yapılmadığı da iddia edilmekle ve mevzuat hükümleri çerçevesinde usulüne uygun, geçerli bir tutanak düzenlenmediği ve dava tarihi itibari ile zorunlu arabuluculuk şartının yürürlüğe girdiği de dikkate alınarak, davaya konu iş sözleşmesinin feshinin geçersizliği ve işe iade talebi yönünden işin esasına girilerek sonuca gidilmesi gerekirken, hukuken geçerli bir anlaşmanın varlığı kabul edilerek "arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılan konularda dava açılmayacağı" yönündeki gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi hatalıdır.

(İzmir BAM 9.HD, 2019/2343 E, 2019/1223 K.)

Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhini verecek olan yetkili mahkeme arabulucu ile görüşmelerin yapıldığı yani arabuluculunun arabulucuk faaliyetini gerçekleştirdiği yer sulh hukuk mahkemesidir. Arabulucu ile görüşmelerin Konya'da yapıldığı anlaşıldığına göre, talep hakkında karar vermeye yetkili mahkeme Konya Sulh Hukuk mahkemeleri olduğundan, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a-3 maddesi uyarınca, kararın kaldırılmasına karar verilmiştir.

(Konya BAM 4.HD, 2019/1031 E, 2019/615 K.)

İcra edilebilirlik şerhine ilişkin talep dilekçesinin karşı tarafa tebliğ edilmediği, bu suretle hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiği ve akabinde karar verilmesi doğru olmamıştır.

(Ankara BAM 25.HD, 2019/1923 E, 2019/1787 K.)

Taraflar arasında düzenlenen arabuluculuk tutanağında tarafların anlaşamadıklarını beyan ettikleri, kesin ve net olarak anlaştıkları hususunun anlaşılamadığı, bu haliyle icra edilebilirlik şerhi konulamayacağı, mahkeme kararının yerinde olduğu anlaşılmıştır.

(Sakarya BAM 10.HD, 2019/2043 E, 2019/823 K.)

Arabuluculuk anlaşma belgesinin altında katılmadığı açıkça belirtilen ... Anonim Şirketi tarafından belgenin imzalanmadığı anlaşılmaktadır. Arabuluculuk görüşmelerine katılmayan ve anlaşma belgesini imzalamayan işveren yönünden de icra edilebilirlik şerhi istenmesi ve bu talebin kabulü usul ve yasaya aykırıdır.

(Ankara BAM 25.HD, 2019/429 E, 2019/532 K.)

Anlaşma belgesinde işçinin herhangi bir fazla çalışma ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, hafta tatili ücreti olmadığının belirtilerek kıdem tazminatı, yıllık izin

ücreti, sosyal yardım ödemeleri adı altında toplam 104.598,35-TL net ödeme yapılması konusunda tarafların anlaştığı ve davacı işçinin banka hesabına nakden yatırıldığı ve davacının anlaşma belgesinde fazla çalışma ücret alacağının bulunmadığı yönündeki beyanı na göre dava açılmayacağı halde işçinin fazla çalışma ücreti için açtığı davanın reddedilmesinde isabetsizlik bulunmamaktadır. (oy çokluğu ile)

(İzmir BAM 3.HD, 2018/1207 E, 2019/272 K.)

Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi talebine ilişkin şartlar oluştuğu halde ilk derece mahkemesince işveren tarafın hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle icra edilebilirlik şerhi talebinin reddine karar verilmesi hatalı olmuştur.

(İstanbul BAM 32.HD, 2019/288 E, 2019/339 K.)

Her bir davacı yönünden arabulucuya ayrı başvuru yapıp, ayrı anlaşma tutanakları düzenlenmiş ise de; davacılar arasında ne ihtiyari ne de zorunlu dava arkadaşlığı bulunmadığı halde mahkemece usule aykırı olarak davacı olan beş işçinin talepleri ile ilgili birlikte inceleme yapılarak karar verilmesi hatalıdır. Mahkemece yapılması gereken iş, davaların tefrikine karar verilerek, ayrı ayrı yapılacak yargılama sonucuna göre hüküm kurmaktır.

(İstanbul BAM 28.HD, 2018/4038 E, 2019/173 K.)

Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulması halinde bu anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi taleplerinde iş mahkemelerinin değil, sulh hukuk mahkemelerinin görevli olduğu gözetilerek mahkemece işin esasına girilip, talep hakkında bir karar verilmesi gerekirken iş mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi hatalı olmuştur.

(Ankara BAM 25.HD, 2019/341 E, 2019/444 K.)

Davanın açıldığı 10/12/2018 tarihi itibarı ile işçi ve işveren arasında bir borcun varlığı yada yokluğunun tespiti bir alacak isteğini de içerdiğinden, mahkemece arabulucuya gidilmeden dava açıldığı kabul edilerek dava şartı yokluğundan usulden red kararı verilmesi yerindedir.

(Sakarya BAM 9.HD, 2019/3700 E, 2019/1602 K.)

Arabulucunun taraflara ulaşma ve toplantıya davet etme sorumluluğunu usulünce yerine getirmeden arabuluculuk sürecini sonlandırması ihtimalinde, işçiye yükletilebilecek bir kusurun varlığından söz edilemez. Zira, işçi dava açmadan önce, kanun hükmüne uygun olarak arabulucuya başvurmuş ve sürecin sonlanmasını beklemek suretiyle yükümlülüğünü yerine getirmiştir. O halde, "arabulucuya başvurulmuş olma" dava şartının gerçekleşmediği söylenemez. Aksi yöndeki bir kabulün, hak arama özgürlüğünü aşırı derecede zorlaştıracığı açıktır.

(Diyarbakır 7.HD, 2019/3 E, 2019/9 K.)

Dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olmasına ilişkin dava şartı sonradan tamamlanabilecek dava şartlarından değildir.

(İzmir BAM 3.HD, 2019/2169 E, 2019/1438 K.)

Arabuluculuk görüşmeleri sırasında daha önce talep edilmeyen bir hususunda talep konusu yapılarak görüşülebilmesi mümkündür. Davacının başvuru formunda ihbar tazminatına ilişkin talebi bulunduğu görüldüğünden bu hususun arabuluculuk görüşmelerinde görüşülmüş olduğunun varsayılması gerekir.

(Adana BAM 8.HD, 2019/2527 E, 2019/1895 K.)

Menfi tespit davalarında arabulucuya gidilmesinin gerekli olmadığına yönelik herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Dava şartı noksanlığının yargılama aşamasında tamamlanmasına da olanak bulunmamaktadır. Bu itibarla dava açmadan önce arabulucuya başvurmayan davacının, istinaf aşamasında arabuluculuk sürecini başlatmasının ve sürecin anlaşamama ile sona ermesinin de hukuki değeri bulunmamaktadır.

(Bursa BAM 9.HD, 2019/2816 E, 2019/1971 K.)

Davacı vekilinin tarayarak UYAP kanalı ile gönderdiği anlaşamama tutanağının asıl olmadığına dair bir iddia bulunmayıp, belgenin salt UYAP kanalı ile sunulması gerekçesi ile davadan önce arabuluculuk şartını yerine getiren davacının davasının reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

(İstanbul BAM 29.HD, 2019/1961 E, 2019/2544 K.)

Arabulucuya başvurmadan doğrudan işe iade davası açılması halinde verilen ve kesinleşen usulden ret kararının resen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya başvurulabilir.

(Sakarya BAM 9.HD, 2019/2697 E, 2019/1302 K.)

Arabuluculuk dava şartının geçerli olmasında dikkate alınması gereken tarih davanın açıldığı tarih olup, alacakla ilgili 01.01.2018 tarihinden önce icra takibi başlatılması bu tarihten sonra açılan itirazın iptali davasında dava şartını ortadan kaldırmaz.

(İzmir BAM 3.HD, 2019/2042 E, 2019/1275 K.)

Yasanın aradığı dava şartı 'arabulucuya başvurulmuş olması' olup, anlaşmazlık tutanağı düzenlenmemiş olsa dahi bu halde davacının anlaşmazlık tutanağını sunmak için kendisine 1 haftalık yasal sürenin tanınmasını talep edebileceği ve dava şartını tamamlayabileceği kabul edilmelidir.

(İzmir BAM 3.HD, 2019/1647 E, 2019/1269 K.)

Davacının feragati nedeniyle davanın reddi halinde Adalet Bakanlığınca karşılan dava şartı arabuluculuk ücretinin davacıdan tahsiline karar verilmesi yerindedir.

(Sakarya BAM 9.HD, 2019/3126 E, 2019/1245 K.)

İşe iade talepli davanın tam ıslahla tazminat ve alacak davasına dönüştürülmesi halinde, işe iade için yapılan arabuluculuk başvurusu ve anlaşamama tutanağı yeterli

olmaz, tazminat ve alacak talepleri yönünden de arabuluculuk dava şartı yerine getirilmelidir.

(İstanbul BAM 28.HD, 2019/1943 E, 2019/1694 K.)

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 56/2. maddesi halen yürürlükte olup, davacı tarafça, tarafların anlaşmaya varamadığına dair tutanağın aslının veya avukat tarafından "Aslı Gibidir" denilmek suretiyle onaylanmış suretinin dava dilekçesine eklenmesi yeterlidir. Davanın, anlaşmaya varılamadığına dair tutanakta da ismi yer alan davacı vekili tarafından E-İmza ile UYAP sisteminden açıldığı dikkate alındığında, davacı vekilince dava dilekçesine anlaşamama tutanağının aslının eklendiğinin kabulü gerekir. Kaldı ki, ilk derece mahkemesi, Arabuluculuk Bürosu'na UYAP sisteminde entegre olup, her zaman mahkeme tarafından anlaşamama tutanağının sistemden görülmesi ve kontrol edilmesi mümkündür.

(İstanbul BAM 32.HD, 2019/2032 E, 2019/1619 K.)

İşe iade davalarında asıl işveren ile alt işveren arasında şekli anlamda zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları ve iradelerinin birbirine uygun olmasının aranması gerekir.

(Konya BAM 8.HD, 2019/2037 E, 2019/1209 K.)

Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından dosyanın İş Mahkemesine görevsizlik nedeniyle gönderilmesi zorunlu arabuluculuğu bertaraf etmez.

(İzmir BAM 7.HD, 2019/1282 E, 2019/783 K.)

Eldeki davanın, ilk davada tespit edilen tazminatın bakiyesinin talep edildiği ek dava olması, ilk davanın tespit hükmü içermesi, ek davadaki talebi asıl davada davacının ıslah yapması durumunda aranmayacak olan arabuluculuğa başvuru sürecinin bu haliyle ek davada aranmasında İş Hukukunun genel ilkelerinden olan işçi lehine yorum ilkesi ile bağdaşmayacağı yönündeki karar doğrudur.

(Gaziantep BAM 9.HD, 2019/871 E, 2019/1300 K.)

Davanın iş akdinden kaynaklanan işveren alacağının bulunmadığına ilişkin menfi tespit davası niteliğinde olduğu, davacı tarafından arabuluculuk başvurusu yapılmadan dava açıldığı, mahkemece dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddine karar verilmesinde isabetsizlik bulunmadığı anlaşılmıştır.

(Bursa BAM 9.HD, 2019/1516 E, 2019/1294 K.)

Arabulucunun tebliğe çıkardığı davet mektubunun görüşme için belirlenen günden sonra davalıya tebliği halinde arabuluculuk sürecinin usulüne uygun işletilmediği ve dava şartının yerine getirilmediği kabul edilmelidir.

(Sakarya BAM 9.HD, 2019/1722 E, 2019/1004 K.)

Daimi işçiliğe alınma ve talebin reddine ilişkin işlemler, idari işlem olduğundan, 2577 Sayılı kanun hükümlerine göre davaya idari yargı yerince bakılması gerekeceğinden dava şartı arabuluculuğa tabi değildir.

(Adana BAM 8.HD, 2019/1431 E, 2019/1169 K.)

Davaya konu iki talepten arabuluculuk dava şartı yerine gelen ile dava şartı yerine gelmeyen tefrik edilerek oluşan duruma göre yeni bir karar verilmesi gerekir.

(Bursa BAM 3.HD, 2019/1642 E, 2019/1164 K.)

Zorunlu arabuluculuk müessesesi iş mahkemelerinde açılacak davalar için geçerli olup davacı ilamsız takip başlattığından dolayı icra hukuk mahkemelerinde görülecek itirazın kaldırılması davaları yönünden zorunlu değildir.

(Sakarya BAM 8.HD, 2019/503 E, 2019/537 K.)

Asıl-alt işveren ilişkisi bulunan hallerde sadece anlaşma durumunda arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları gerekir. Somut olayda arabuluculuk başvurusunun anlaşamama ile sonuçlandığı bu durumda asıl işverenin arabuluculuk görüşmelerine katılması dava şartının gerçekleşmesi açısından aranmayacaktır.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/1008 E, 2019/1158 K.)

İşverenin açtığı ihbar tazminatı talepli karşı dava yönünden de arabuluculuk dava şartı olup dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurması zorunludur.

(Ankara BAM 6.HD, 2019/820 E, 2019/755 K.)

Arbuluculuk faaliyeti sonunda anlaşma sağlanması halinde tarafların anlaştığı hususlarda dava açılmaz.

(İzmir BAM 7.HD, 2019/141 E, 2019/248 K.)

İcra takibi öncesi arabulucuya başvuru zorunluluğu bulunmamaktadır.

(İstanbul BAM 26.HD, 2019/280 E, 2019/196 K.)

İş yargılamasında yetki kuralı kamu düzenine ilişkin olup, arabuluculuk tutanağının dava dilekçesi ekinde bulunup bulunmadığının kontrolü ve dava şartı incelemesi yetkili mahkeme tarafından yapılmalıdır.

(Antalya BAM 10.HD, 2019/8 E, 2019/25 K.)

Dava şartı arabuluculuk davet yazısının tebliğ tarihinde işveren temerrüde düşürülmüştür.

(Sakarya BAM 9.HD, 2018/187 E, 2018/203 K.)

Arbuluculuk anlaşmazlık tutanağı aslının taranmak suretiyle UYAP ortamında dosyaya sunulması yeterlidir.

(İstanbul BAM 30.HD, 2018/2678 E, 2018/1972 K.)

İş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat ile bunlarla ilgili tespit, itiraz ve rücu davaları dava şartı olarak arabuluculuğa tabi değildir.
(Adana BAM 8.HD, 2018/3117 E, 2018/1924 K.)

Menfi tespit talebini içerir davada arabulucuya başvuru dava şartıdır ve bu nedenle verilen usulden red kararında davalı lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmelidir.
(İstanbul BAM 24.HD, 2018/4521 E, 2018/2274 K.)

Yargıtay incelemesinden geçerek kesinleşen işe iade kararını müteakip işe başlatılmamaya bağlı talepler yönünden 7036 sayılı İMK'nın yürürlükte olduğu dönemde açılan dava öncesi dava şartı arabuluculuk geçerlidir.
(İzmir BAM 3.HD, 2018/1564 E, 2018/1516 K.)

Türk Borçlar Kanunu kapsamında çalışan uçucu personelin daha önce açtığı dava asliye hukuk mahkemesinde görülmüş olsa da, ek davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 7036 sayılı Kanun, iş mahkemeleri görevli olduğundan yanlışlıkla asliye hukuk mahkemesine açılan davanın iş mahkemesine görevsizlikle gönderilmesi halinde de arabuluculuk dava şartı geçerlidir.
(İstanbul BAM 26.HD, 2018/2662 E, 2018/1397 K.)

Arabuluculuk son tutanağının düzenlenmesinden itibaren işe iade dava açma süresi 2 hafta olup, dava açma süresinin son günü 14/02/2018 tarihi olmakla 15/02/2018 tarihinde açılan davanın süresinde olmadığı bu sürenin hak düşürücü süre olduğu anlaşılmakla mahkemece davanın reddine dair verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu anlaşılmıştır.
(Ankara BAM 5.HD, 2018/2824 E, 2018/2847 K.)

Dava şartı olarak arabuluculuk yerine getirilmemiş olsa da öncelikle davacının davadan feragati sebebiyle karar verilmelidir. (oy çokluğu ile)
(İstanbul BAM 32.HD, 2018/1408 E, 2018/814 K.)

Sendika tarafından sendika yöneticilerine karşı açılan dava öncesinde arabuluculuk dava şartı yoktur.
(İstanbul BAM 31.HD, 2018/1683 E, 2018/966 K.)

Öğrenim sırasında ödenmesi gereken zorunlu staj ücreti talepli dava genel mahkemede görülür ve dava şartı olarak arabuluculuğa tabi değildir.
(Samsun BAM 6.HD, 2018/1911 E, 2018/1899 K.)

7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 3. Maddesi uyarınca dava şartı arabuluculuk sürecine ilişkin arabuluculuk tutanağının aslı yahut onaylı örneğinin sunmak üzere bir haftalık kesin süre verdikten sonra davaya konu edilen alacak

kalemlerine ilişkin bir karar verilmesi gerekirken doğrudan davanın reddine karar verilmesi hatalı bulunmuştur.

(Van BAM 3.HD, 2021/972 E, 2021/2005 K.)

Arabuluculuğa başlama tarihinin temerrüt (faiz başlangıcı) olarak kabulüne dair ilk derece kararının hatalı olduğu

(Ankara BAM 5.HD, 2019/4204 E, 2021/3578 K.)

Arabulucuya başvurulmuş olması, karşı tarafın temerrüde düşürülmesi şeklinde yorumlanamaz. O nedenle davacı tarafın faiz başlangıcının arabulucuya başvuru tarihi olarak alınması gerektiğine ilişkin istinaf başvurusu yerinde değildir.

(Ankara BAM 30.HD, 2020/3763 E, 2021/2663 K.)

Arabuluculuk görüşmelerinde hazır bulunduğu ve Avukatla temsil edildiğinden bahisle ayrı bir vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiğine dair istinaf talebi arabuluculuk sürecindeki vekâlet ücreti iç ilişkiye ilişkin olup yargılama giderleri içerisinde değerlendirilmesi mümkün olmadığından yerinde değildir.

(Van BAM 3.HD, 2021/956 E, 2021/1963 K.)

(İzmir BAM 9.HD, 2021/1550 E, 2021/2257 K.)

Menfi tespit talebini içerir davanın dava şartı arabuluculuğa tabi olmadığı gözetilerek davaya devam edilmesi gerekirken usulden redde karar verilmesi hatalıdır.

(Bursa BAM 9.HD, 2021/3591 E, 2021/2650 K.)

Davanın reddedilen kısmının takdiri indirimden kaynaklanması nedeniyle davalı lehine vekâlet ücretine hükmedilmemesi ve arabuluculuk ücretinin tamamından sorumlu tutulması yerindedir.

(Ankara BAM 8.HD, 2021/2688 E, 2021/3004 K.)

Dava ve ıslah zamanaşımı dikkate alınıp arabuluculuk görüşmesi ile davalı temerrüde düşürüldüğünden faiz başlangıçlarında hata bulunmadığı belirlenmiştir.

(Ankara BAM 8.HD, 2019/4224 E, 2021/2879 K.)

Arabuluculuk görüşmelerine katıldığı ve davanın reddine karar verildiği halde arabuluculuk ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmesi hatalıdır.

(Adana BAM 11.HD, 2020/1373 E, 2021/2263 K.)

Menfi tespit ve istirdat davalarında arabuluculuğa gidilmesinin zorunlu olmadığı anlaşıldığından mahkemece dava şartı yokluğundan usulden red kararı verilmesi isabetli görülmemiştir.

(Gaziantep BAM 9.HD, 2021/710 E, 2021/960 K.)

İşverenle karşılıklı olarak alacakların müzakere edildiği arabuluculuk son oturum tarihinin temerrüt tarihi olarak alınmasında hata olmadığı görülmüştür.

(Ankara BAM 6.HD, 2020/1584 E, 2021/1855 K.)

Davacının iş sözleşmesinin kurulduğu aşamada alındığını ileri sürdüğü bononun icra takibine konulması nedeniyle işçi tarafından açılan menfi tespit davasında dava açılmadan önce arabuluculuğa gidilmesinin zorunlu olmadığı ve arabulucuya gidilmiş olmasının bir dava şartı olmadığına kabul edilmesi yerindedir.

(Ankara BAM 6.HD, 2019/1504 E, 2021/2965 K.)

Arabuluculuk ücretine hükmedilmemesi halinde ilk derece kararına ekleme yapılarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair karar örnekleri:

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Mahkeme kararındaki hüküm kısmına "15-)Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesi gereğince Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan 280,00 TL zorunlu arabuluculuk ücretinin davalıdan alınarak hazineye irad kaydına," şeklinde eklenilerek düzeltilmek suretiyle davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b-1 maddesi gereğince ayrı ayrı ESASTAN REDDİNE,

2-İstinaf başvurusu esnasında alınması gereken 1.001,21 TL istinaf karar ve ilam harcından peşin olarak alınan 44,40 TL harcın mahsubu ile bakiye 956,81 TL harcın davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak hazineye irat kaydına,

3-Davalılar tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına, arta kalan istinaf gider avansının davalılara iadesine,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi.14/12/2021

(Gaziantep BAM 14.HD, 2019/1203 E, 2021/1797 K.)

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1 - Davalı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2 - Alınması gerekli 1.019,49 TL istinaf karar ve ilam harcından peşin alınan 299,40 TL harcın mahsubu ile bakiye 720,09 TL harcın davalıdan tahsili ile hazineye irat kaydına,

3- Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesi uyarınca Hazine tarafından karşılanan 280,00 TL arabulucu ücretinin davanın kabul ret oranına göre tamamının davalıdan alınarak Hazineye irat kaydına,

4- İstinaf giderlerinin, başvuran üzerinde bırakılmasına, HMK'nun 333. maddesi gereğince kullanılmayan gider avansı bulunması durumunda yatırana iadesine,

5- Kararın taraflara tebliği ile harç tahsil müzekkeresi yazılması işlemlerinin ilk derece mahkemesi tarafından yapılmasına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy birliği ile 21/10/2021 tarihinde KESİN olmak üzere karar verildi.

(Gaziantep BAM 7.HD, 2020/583 E, 2021/1767 K.)